

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет мистецький

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силлабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____ (Т.М. Стрітьєвич)
(підпис) (ініціали та прізвище)

Розробник: викладач Гусева Любов Григорівна

Ел. адреса: gusevalubov@ukr.net

Інша контактна інформація:

Назва дисципліни:	ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійна програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Форма навчання:	денна
Курс:	2
Семестр:	3, 4

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	нормативна
Кількість кредитів –	4,5
Блоків (модулів) –	1
Загальна кількість годин –	135
Тижневих годин для денної форми навчання:	2
Лекції	2 год.
Практичні, семінарські	год.
Лабораторні	48 год.
Самостійна робота	83
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	назва, год.
Вид підсумкового контролю:	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	рисунок, живопис, скульптура

2. Анотація до курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «Скульптура» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку 02. Культура і мистецтво, спеціальності 023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Предметом вивчення даної дисципліни є будова тіла людини, кісткова та м'язова системи, суглоби. Основні пластичні закономірності побудови тіла людини: анатомічні пропорції, конструкція форми, взаємозв'язок та взаємодія частин тіла як єдиної цілісної системи.

Програма навчальної дисципліни в другому семестрі другого курсу передбачає вивчення таких розділів:

1. Кісткова система людини
2. М'язова система людини

Вивчення предмету сприятиме опануванню професійною майстерністю й умінням використовувати набуті знання в подальшій реставраційній та творчій діяльності.

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Пластична анатомія» є ознайомлення студентів з предметом, специфікою, основними етапами розвитку пластичної анатомії та основною проблематикою навчальної дисципліни.

4. Завдання вивчення дисципліни

Основним під час вивчення курсу є ознайомлення студентів будовою тіла людини.

- надання комплексу знань, умінь та навичок з пластичної анатомії,
- надання студентам знань щодо будови тіла людини, його пластичного вирішення графічними засобами;
- сприяння розвитку художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторових уявлень, художніх здібностей та естетичного ставлення до творів мистецтва;
- ознайомлення з пропорційними співвідношеннями тіла людини та основними канонічними системами його зображення;
- формування уміння використовувати набуті знання в процесі моделювання конструкції форми тіла людини образотворчо-виразними засобами (силует, лінія, композиція, динаміка, об'єм тощо);
- формування умінь і навичок зображення людини в русі у відповідності до взаємозв'язку та взаємодії частин її тіла.

5. Результати навчання

- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виразальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методик виконання зображення
- Здатність продемонструвати сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел
- Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення
- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі

- Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології; здатність до міжособистісної взаємодії, уміння толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки
- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.
- Здатність свідомо ставитися до пізнавальної діяльності, до самонавчання та продовження професійного розвитку як умови розвитку творчої особистості та професійного зросту.
- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з рисунку, живопису

6. Політика курсу

Загальні:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
- В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).
- Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток.
- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.
- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, електронною поштою. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

Навчальні:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу. Тому для виконання вимог курсу студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.
- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані для читання тексти, переглядають відео, виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.
- Виконання практичних завдань для самоконтролю є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. Ці завдання можна виконувати разом. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.
- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

7.

7. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності, заняття	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1	Розділ 1 Тема 1. Пластична анатомія як наука. Завдання пластичної анатомії	лекц. заняття	Наочність (таблиці) 1. Баммес Г. Изображение фигуры человека / Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2. Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3. Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка презентації. <i>6 год.</i>		1 год
Тиж. 1	Тема 2. Будова тіла людини. Кісткова і м'язова система людини.	лекц. заняття	Наочність (таблиці) 1. Баммес Г. Изображение фигуры человека / Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2. Барчаї Й. Анатомія для	Опрацювання теоретичного матеріалу. Різновиди кісток, м'язів та суглобів людини. Зображення різних видів кісток, м'язів і суглобів <i>(формат А3)</i> <i>6 год.</i>		1 год.

			художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.			
Тиж. 2	Тема 3. Будова черепа людини. Кістки черепа людини, їх особливості та поєднання	лаб. заняття	Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.	Опрацювання теоретичного матеріалу Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль) <i>(формат А3)</i> 8год.		2 год.
Тиж. 3	Тема 4. Хребет людини. Відділи хребта. Особливості будови хребців	лаб. заняття	Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин:	Опрацювання теоретичного матеріалу Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець) <i>(формат А3)</i> 6 год.		2 год.

			<p>Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.</p>			
Тиж. 4	Тема 5. Будова грудної клітки людини	лаб. заняття	<p>Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.</p>	Опрацювання теоретичного матеріалу Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас) <i>(формат А3)</i> 8 год.		2 год.

<p>Тиж. 5</p>	<p>Тема 6. Плечовий пояс</p>	<p>лаб. заняття</p>	<p>Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.</p>	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас) <i>(формат А3)</i> 8 год.</p>		<p>2 год.</p>
<p>Тиж. 6</p>	<p>Тема 7. Будова тазу людини. Особливості кісток тазу та їх посідання. Пояс нижніх кінцівок</p>	<p>лаб. заняття</p>	<p>Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978.</p>	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу Зображення тазу у двох ракурсах (спереду та збоку) <i>(формат А3)</i> 8 год.</p>		<p>2 год.</p>

			– 208 с.			
Тиж. 7 - 9	Тема 8. Будова верхньої та нижньої кінцівок людини	лаб. заняття	Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.	Опрацювання теоретичного матеріалу Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті (формат А3) 8 год. Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи (формат А3) 8 год.		6 год.
Тиж. 10	Тема 9. Пропорції тіла людини. Вікові й статеві відмінності у будові тіла людини	лаб. заняття	Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт,	Опрацювання теоретичного Зображення пропорцій чоловічої, жіночої і дитячої фігури (формат А3) 8 год.		2 год.

			1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.			
Тиж. 25	Розділ 2. М'язова система людини Тема 1: М'язи голови та шиї людини. Опрацювання теоретичного матеріалу	лаб. заняття	Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Зображення м'язів голови та шиї людини у двох ракурсах (анфас, профіль) <i>(формат А3)</i> 4 год.		2 год.
Тиж. 26 - 28	Тема 2: М'язи торсу людини. Опрацювання теоретичного матеріалу	лаб. заняття	Наочність (таблиці) 1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду) <i>(формат А3)</i> 4 год.		6 год.

			<p>2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999</p> <p>3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.</p>			
Тиж. 29 - 31	Тема 3. М'язи верхньої кінцівки людини	лаб. заняття	<p>Наочність (таблиці)</p> <p>1.Баммес Г.Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984.</p> <p>2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999</p> <p>3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.</p>	Опрацювання теоретичного матеріалу. Зображення м'язів верхньої кінцівки у двох ракурсах (формат А3) 3год.		5 год.
Тиж. 31 - 33	Тема 4. М'язи нижньої кінцівки людини - аналіз натурної постановки - виконання зображення (картон)	лаб. заняття	<p>Наочність (таблиці)</p> <p>1.Баммес Г. Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и</p>	Опрацювання теоретичного матеріалу. Зображення м'язів нижньої кінцівки у двох ракурсах 3 год.		5 год.

	<ul style="list-style-type: none"> - ліплення рельєфу натюрморту в матеріалі - узагальнення 		<p>учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984.</p> <p>2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999</p> <p>3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.</p>			
Тиж. 34 - 35	Тема 5. Пластична анатомія тварин і птахів. Порівняльна характеристика будови тіла людини, тварини і птаха	лаб. заняття	<p>Наочність (таблиці)</p> <p>1. Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.</p> <p>2. Танк В. Анатомия животных для художников. /Пер. с нем. Т.Сиделкиной. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство «Астрель», 2004. – 156 с.</p>	Опрацювання теоретичного матеріалу Зарисовки анатомічної будови тварин і птахів (формат А3) 1 год.		4 год.
Тиж. 36 - 37	Тема 6. Оформлення альбому з пластичної анатомії (структура, складові альбому: зображення, формат, шрифти тощо)	лаб. заняття	<p>наочність</p> <p>1.Баммес Г. Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и</p>	Опрацювання теоретичного матеріалу Оформлення альбому з пластичної анатомії (структура та складові альбому:зображення,		4 год.

<ul style="list-style-type: none">- аналіз форми і пропорцій- виконання зображення в матеріалі (глина)- узагальнення		учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984. 2.Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999 3.Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.	формат, шрифти) 2 год.		
--	--	---	---------------------------	--	--

8. Література для вивчення дисципліни

Основна:

1. Баммес Готфрид Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984.
2. Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999
3. Лантери Э. Лепка. – М.: Изд. Академии художеств СССР, 1963. – 335 с.
4. Павлов Г.М. Анатомія людини. – М.: Мистецтво, 1994.
5. Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.
6. Танк В. Анатомия животных для художников. /Пер. с нем. Т.Сиделкиной. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство «Астрель», 2004. – 156 с.
7. Хогарт Б. Динамическая анатомия для художников. – Тула: Родничок, - М.: Астрель, 2001.
8. Хогарт Б. Рисунок человека в движении. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 176 с.

Допоміжна

1. Авсеян О.А. Натура и рисование по представлению. – М.: Изобразительное искусство, 1985. – 152 с.
2. Васютинский Н. Золотая пропорция. – М.: Молодая гвардия, 1990.
3. Закс Ханнелоре Донателло. – Берлин: Мир искусства, 1988.
4. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Практическое пособие. – М.: Высш. шк., 1992. – 270 с.
5. Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре. О языке архитектуры, скульптуры и живописи. – К.: Рад. шк., 1989. – 319 с.
6. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып I. - М.: Советский художник. 1988. – 288с.
7. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып II. - М.: Советский художник. 1988. - 320 с.
8. Мельник А.А. Основные закономерности построения скульптурного рельефа. – М.: Высш. шк., 1985. - 110 с.
9. Молева Н., Белютин Э. Школа Ашбе. М., «Искусство», 1958.
10. Роден О. Сборник статей о творчестве. – М., 1960.
11. Саверкина И. Греческая скульптура V в. до н.э. в собрании Эрмитажа. Каталог. – Лен. отд.: Искусство, 1986. – 159 с.
12. Степанов А. Мастер Альбрехт. – Ленинградское отделение: Искусство, 1991.
13. Школа изобразительного искусства. В 10-ти выпусках. - М.: Изобразительное искусство. – 1986.
14. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издательство Академии художеств СССР, 1963.
15. Эрпель Фриц Микеланджело. Альбом. – Берлин: Мир искусства, 1990.

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; не дозволяється користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; за наявності плагіату – робота оцінюється на 50% нижче, за повторне використання плагіату – студент не допускається до сесії; за несвоєчасне виконання поставленого завдання оцінка знижується на 10%. Виконання, аналогічної аудиторній, самостійної постановки, зарисовок та начерків для закріплення знань, умінь і навичок є обов'язковим. Додаткова кількість якісно виконаних начерків та зарисовок під час самостійної роботи впливає на оцінювання на користь студента.

Кількість балів за залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань та повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- композиція зображення має будуватися на закономірностях, принципах і відповідних правилах організації простору;
- самостійність виконання;
- ініціативність у навчальній діяльності;

Для перегляду студенту необхідно представити опрацьований матеріал. Кожне практичне завдання має бути оформленим в таблиці до альбому з пластичної анатомії (вимоги до оформлення альбому додаються. Зарисовки та ескізи подаються в окремій папці.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «пластична анатомія», є сумою балів за виконання практичних завдань на лабораторних заняттях та самостійну роботу плюс бали, отримані під час поточного контролю/перегляду. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 90 балів під час виконання завдань першого семестру I блок/модуль і 10 – балів за поточний контроль/перегляд. У другому семестрі студент отримує - 60 балів під час виконання завдань II блок/модуль та 40 балів під час екзамену.

Студент повинен виконати під час самостійних занять ряд начерків та зарисовок відповідно до теми, яка вивчається.

1 семестр

Поточне тестування та самостійна робота										сума
Розділ 1										100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	ПК	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
90										

2 семестр

Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен			Сума
Розділ 2						Теор.	тест	альбом	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6				
10	10	10	10	10	10	10	10	20	
60						40			

9. Підсумковий контроль

Навчальним планом передбачено проведення екзамену (2-й семестр)

Засоби діагностики успішності навчання – тестування студентів.

Контрольні питання до курсу пластичної анатомії

1. Походження слова «анатомія». Що вивчає ця наука
2. Значення пластичної анатомії для художника.
3. Завдання пластичної анатомії як навчальної дисципліни. Розділи пластичної анатомії.
4. Наука про м'язи та наука про кістки.
5. Пропорції фігури дорослої людини. Одиниця виміру постаті людини. Модулі виміру фігури людини.
6. Особливості пропорційних співвідношень фігури дитини. Зміна пропорцій фігури людини в процесі розвитку.

7. Відмінності в будові та пропорційних співвідношеннях чоловічої і жіночої фігури. Пропорції жіночої фігури.
8. Пропорції голови людини.
9. Центр ваги тіла людини.
10. Особливості будови голови людини.
11. Череп, його складові. Назви та особливості будови кісток черепа. Парні та непарні кістки черепа людини.
12. Взаємозв'язок кісток голови людини.
13. Будова верхньої та нижньої щелепи людини, їх відмінності.
14. Тіло людини, його складові.
15. Загальна характеристика скелету людини.
16. Кістки людини, їх види.
17. Будова хребта людини. Його відділи (кількість хребців).
18. Форма хребта, лордоз та кіфоз хребта. Групи та назви хребців.
19. Грудна клітина її будова, з'єднання кісток грудної клітини.
20. Будова верхньої кінцівки та її суглобів.
21. Будова кісток верхньої вільної кінцівки людини.
22. Будова зап'ястного суглобу та кисті людини. Назва кісток зап'ястя та кисті.
23. Кістки поясу верхніх та нижніх вільних кінцівок.
24. Плечовий пояс. З'єднання верхньої вільної кінцівки з торсом.
25. Пояс нижніх кінцівок. З'єднання кісток тазу. Статеві відмінності будови тазу.
26. Нижня кінцівка, її складові та особливості будови. Будова колінного суглоба.
27. Будова голіностопного суглобу і стопи людини.
28. Особливості будови ока людини.
29. Особливості будови вуха людини
30. Особливості будови носа людини
31. Особливості будови губ людини.
32. Загальна характеристика м'язової системи людини
33. Основні групи м'язів тіла людини, їх робота. Функції м'язів.
34. М'язи голови людини та шиї людини. Функції м'язів голови.
35. Жувальні та мімічні м'язи голови людини, їх кріплення та робота.
36. М'язи торсу, їх види. Характеристика дії м'язів торсу.
37. М'язи плечового поясу.
38. М'язи вільної верхньої кінцівки людини.
39. М'язи нижньої кінцівки людини. Будова і робота м'язів ноги.
40. М'язи спини.
41. М'язи стопи. Їх назви та функції.
42. Що таке «апоневроз», «фасція», «біла лінія», «сухожилок»?
43. Сполучення кісток, основні види сполучення кісток.
44. Суглоби, їх види (за кількістю осей та формою).
45. Внесок художників епохи Відродження в науку пластичну анатомію.
46. Порівняння будови людини, тварини, птаха.
47. Яку літературу з пластичної анатомії Ви знаєте і використовуєте.
48. Особливості зображення образу тварини чи птаха.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ (блок 1)

з навчальної дисципліни пластична анатомія

для студентів спеціальності (напряму) 02. Культура і мистецтво.

023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

1. Пластична анатомія є складовою:

- а) образотворчого мистецтва;
- б) декоративно-ужиткового мистецтва;
- в) візуального мистецтва.

2. Пластична анатомія для вирішення художнього образу

- а) інколи важлива;
 - б) зовсім не важлива;
 - в) є важливою основою.
3. Наука, що вивчає м'язову систему:
- а) остеологія;
 - б) міологія;
 - в) синдесмологія.
4. Наука, що вивчає кісткову систему:
- а) остеологія;
 - б) міологія;
 - в) синдесмологія.
5. Наука, що вивчає поєднання кісток:
- а) остеологія;
 - б) міологія;
 - в) синдесмологія.
6. Череп людини складається з:
- а) 27 кісток;
 - б) 22 кісток;
 - в) 32 кісток.
7. Тім'яна кістка черепа людини:
- а) парна;
 - б) непарна;
 - в) трубчаста.
8. Нижня щелепа черепа людини:
- а) парна;
 - б) непарна;
 - в) плоска.
9. До лицевої частини черепа людини належить кістка:
- а) тім'яна;
 - б) скронева;
 - в) вилична.
10. До мозкової частини черепа людини належить кістка:
- а) носова;
 - б) потилична;
 - в) під'язична.
11. Не приєднана до черепа за допомогою швів та суглобів кістка:
- а) клиновидна;
 - б) під'язична;
 - в) нижня щелепа.
12. Приєднана до черепа за допомогою суглобу кістка:
- а) верхня щелепа;
 - б) нижня щелепа;
 - в) вилична.
13. Кістки черепа людини поєднані за допомогою:
- а) декількох швів і декількох суглобів;
 - б) декількох швів і одного суглобу;
 - в) декількох суглобів і одного шва.
14. Група м'язів черепа людини має назву:
- а) розгиначі;
 - б) згиначі;
 - в) м'язи м'язів.
15. Тіло, дві гілки з двома відростками на кожній – таку будову має кістка:
- а) вилична;
 - б) верхня щелепа;

в) нижня щелепа.

16. Альвеолярні (луночкові) відростки має кістка:

а) нижня щелепа;

б) лобова кістка;

в) скронева кістка.

17. Грушовидний отвір знаходиться на:

а) лицевій частині черепа людини;

б) мозковій частині черепа людини;

в) на з'єднанні черепа та хребта.

18. Сосковидний відросток належить:

а) потиличній кістці;

б) скроневої кістці;

в) тім'яній кістці.

19. До слухового отвору спрямована:

а) надбрівна дуга;

б) вилична дуга;

в) скронева дуга.

20. До групи жувальних м'язів належить:

а) трикутний м'яз нижньої щелепи;

б) скроневий м'яз;

в) коловий м'яз рота.

21. Підшкірний м'яз – це:

а) двочеревцевий м'яз;

б) платизма;

в) лобовий м'яз.

22. Великий сильний м'яз, що рельєфно виступає з обох боків шиї і поєднує шию й грудну клітину – це:

а) лопатково-під'язичний;

б) грудинно-ключично-сосковидний;

в) платизма.

23. Великий сильний м'яз, що створює рельєф плечей і поєднує шию з торсом – це:

а) грудинно-ключично-сосковидний;

б) трапецевидний;

в) платизма.

24. М'яз, який утворює стінки порожнини рота:

а) жувальний м'яз;

б) виличний м'яз;

в) щічний м'яз.

25. Гордіїв м'яз знаходиться:

а) на зовнішньому боці надбрівних дуг;

б) на внутрішньому боці надбрівних дуг;

в) на передній частині лобової кістки.

26. Козелок – це назва:

а) частини носа;

б) частини ока;

в) частини вуха.

27. М'яз, що спричиняє вираз відрази:

а) квадратний м'яз верхньої губи;

б) коловий м'яз рота;

в) квадратний м'яз нижньої губи.

28. М'яз, що спричиняє вираз уваги:

а) коловий м'яз ока;

б) лобовий м'яз;

в) скроневий м'яз.

29. М'язом плачу називають:
- а) квадратний м'яз верхньої губи;
 - б) трикутний м'яз рота;
 - в) виличний м'яз.
30. М'язом сміху називають:
- а) виличний м'яз;
 - б) щічний м'яз;
 - в) коловий м'яз рота.
31. М'яз, що спричиняє вираз презирства:
- а) трикутний м'яз рота;
 - б) квадратний м'яз нижньої губи;
 - в) коловий м'яз рота.
32. Під час побудови ока слід пам'ятати, що правильним є таке взаємне положення повік:
- а) верхня повіка виступає сильніше від нижньої;
 - б) нижня повіка виступає сильніше від верхньої;
 - в) верхня і нижня повіка знаходяться на одному рівні.
33. Правильним є таке розміщення зіниці ока:
- а) зіниця ока розміщена над горизонтальною середньою лінією ока;
 - б) зіниця ока розміщена посередині горизонтальної середньої лінії ока;
 - в) зіниця ока розміщена під горизонтальною середньою лінією ока.
34. З віком значно збільшується:
- а) лицева частина черепа;
 - б) мозкова частина черепа;
 - в) однаковою мірою збільшуються і лицева і мозкова частини черепа людини.
35. Правильне положення вуха визначається відносно:
- а) лобових бугрів та основи носа;
 - б) надбрівних дуг та основи носа;
 - в) надбрівних дуг та виступаючої частини верхньої щелепи.
36. Відстань між очима відносно класичних канонів дорівнює:
- а) ширині ока;
 - б) половині ширини ока;
 - в) півтори ширини ока.
37. Найширшою частиною обличчя є:
- а) лобова частина черепа;
 - б) вилична частина;
 - в) ширина нижньої щелепи.
37. Вуха людини утворене за допомогою:
- а) хрящів;
 - б) хрящів і кісток;
 - в) хрящів та м'якоті.
39. Ніс людини утворений за допомогою:
- а) хрящів;
 - б) хрящів і кісток;
 - в) хрящів, кісток і м'якоті.
40. М'язом чуттєвості називають:
- а) виличний м'яз;
 - б) щічний м'яз;
 - в) носовий м'яз.
41. Пропорційні співвідношення – це:
- а) співвідношення розмірів частин відносно одна одної і цілого;
 - б) взаємне розміщення частин цілого;
 - в) підпорядкування другорядного головному.
42. Зображення людини розпочинають з;
- а) деталей форми;

- б) вирішення загальної великої форми;
- в) одночасне вирішення і деталей і загальної форми.

Шкала оцінювання:

(A) – 55-60	10 балів
(B) – 48-54	8 балів
(C) – 41-47	6 балів
(D) – 34-40	4 бали
(E) – 28-33	3 бали
(Fx) – 23-27	2 бали
(F) – 0-22	1 бал

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ (блок 2)

з навчальної дисципліни пластична анатомія

для студентів спеціальності (напряму) 02. Культура і мистецтво.

023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

1. Скелет людини складається з:

- а) понад 200 кісток;
- б) понад 300 кісток;
- в) близько 150 кісток.

2. Кістки кінцівок людини переважно:

- а) трубчасті;
- б) плоскі;
- в) змішані.

3. Лопатка людини:

- а) змішана кістка;
- б) трубчаста;
- в) плоска.

4. Дванадцяту пару ребер людини називають:

- а) справжніми ребрами;
- б) несправжніми ребрами;
- в) коливними ребрами.

5. Грудна клітина людини складається з:

- а) 13 пар ребер;
- б) 10 пар ребер;
- в) 12 пар ребер.

6. Яка кістка має такі частини: тіло, мечовидний відросток, рукоятку:

- а) ключиця;
- б) грудина;
- в) реберна кістка.

7. Хребет людини має:

- а) 37 хребців;
- б) 33 – 34 хребця;
- в) 32 хребця.

8. Епістрофей і атлант – це назви:

- а) кісток тазу;
- б) хребців крижового відділу хребта;
- в) хребців шийного відділу хребта.

9. Хребет людини поділяється на:

- а) три відділи;
- б) чотири відділи;
- в) п'ять відділів.

10. Дзьобовидний відросток має:

- а) плечова кістка;

- б) лопатка;
 - в) ключиця.
11. Лопатка поєднана з ребрами:
- а) за допомогою суглобу;
 - б) вільно рухається по грудній клітині;
 - в) має чітко фіксоване положення.
12. Лордоз і кіфоз - це:
- а) вигини хребта вперед і назад;
 - б) назва поєднань кісток;
 - в) вигини вліво і право.
13. Який відділ хребта має масивні зрощені хребці:
- а) поперековий;
 - б) крижовий;
 - в) куприковий.
14. Найбільшою кісткою скелету людини є:
- а) плечова;
 - б) велика гомілкорова кістка;
 - в) стегорова.
15. Яка кістка скелету людини має великий та малий вертели:
- а) стегорова;
 - б) мала гомілкорова;
 - в) п'яткова.
16. Плюсна – це частина:
- а) кисті;
 - б) стопи;
 - в) тазової кістки.
17. П'яткова кістка – це частина:
- а) стопи;
 - б) кисті руки;
 - в) кістки поясу верхніх кінцівок.
18. Великий сильний м'яз, що створює рельєф плечей і поєднує ший з торсом – це:
- а) грудинно-ключично-сосковидний;
 - б) трапецевидний;
 - в) платизма.
19. Перехресне положення кісток передпліччя має назву:
- а) супінація;
 - б) пронація;
 - в) апоневроз.
20. Сухожильне біле утворення плоских м'язів у вигляді розширених пластин називаються:
- а) фація;
 - б) апоневроз;
 - в) платизма.
21. Зовнішня кісточка ноги утворена:
- а) великою гомілковою кісткою;
 - б) малою гомілковою кісткою;
 - в) стегною кісткою.
22. Внутрішня кісточка ноги утворена:
- а) великою гомілковою кісткою;
 - б) малою гомілковою кісткою;
 - в) стегною кісткою.
23. Яка кістка має таке утворення як велику пів лункову виїмку:
- а) ліктьорова;
 - б) променеорова;
 - в) плечорова.

24. Замикальний отвір знаходиться в:
- а) тазовій частині;
 - б) грудній клітці;
 - в) черепі людини.
25. Поздовжній гребінь знаходиться в:
- а) плечовій кістці;
 - б) стегновій кістці;
 - в) тазовій кістці.
26. Фігуру людини поділяє на дві рівні частини:
- а) лобкове зрощення;
 - б) пупок;
 - в) вертлюжна впадина.
27. Вертлюжна впадина знаходиться на:
- а) тазовій кістці;
 - б) стегновій кістці;
 - в) гомілковій кістці.
28. Гороховидна кісточка знаходиться:
- а) в стопі людини;
 - б) в кисті руки;
 - в) в ліктьовому суглобі.
29. Трьохголовий м'яз розміщений:
- а) з внутрішнього боку руки;
 - б) зовнішнього боку плечової кістки;
 - в) зовнішнього боку передпліччя.
30. Який м'яз створює виразний рельєф в ліктьовій частині передпліччя:
- а) плече-променевий;
 - б) розгинач кисті;
 - в) пронатор.
31. Який м'яз обертає ліктьову та променеву кістку навколо одна одної:
- а) плече-променевий;
 - б) круглий пронатор;
 - в) двоголовий м'яз плеча.
32. Який м'яз утворює рельєф плеча :
- а) дельтовидний;
 - б) малий круглий м'яз;
 - в) великий круглий м'яз.
33. Які м'язи беруть дихання:
- а) зубчасті;
 - б) великий грудний м'яз;
 - в) прямий м'яз черева.
34. З зовнішнього боку руки розміщені:
- а) переважно згиначі;
 - б) переважно розгиначі;
 - в) і згиначі і розгиначі.
35. М'язи, які працюють одночасно в одному напрямку називаються:
- а) синергістами;
 - б) антагоністами;
 - в) апоневрозами.
36. Нижній м'яз знаходиться:
- а) на внутрішньому боці передпліччя;
 - б) на внутрішньому боці плеча;
 - в) на внутрішньому боці стегна.
37. Самий довгий м'яз тіла людини;
- а) кравецький;

- б) напружував широкої фасції стегна;
в) чотирьохголовий м'яз стегна.
38. Склепіння – це утворення знаходиться на:
а) руці;
б) стопі;
в) черепі.
39. Напружувач широкої фасції стегна розміщений:
а) з зовнішнього боку стегна;
б) спереду стегна;
в) ззаду стегна.
40. М'язову систему людини складають:
а) понад 650 м'язів;
б) понад 500 м'язів;
в) 450 м'язів.
41. Камбаловидний м'яз знаходиться:
а) в гомілковій частині ноги;
б) на передпліччі;
в) в тазовій частині.
42. Напівперепончастий м'яз розташований:
а) з заднього боку стегна;
б) з заднього боку гомілки;
в) з зовнішнього боку гомілки.
43. Сідничний м'яз має:
а) три частини;
б) дві частини;
в) це єдиний м'яз.
44. Ахіллове сухожилля знаходиться:
а) ззаду гомілки, над п'яткою;
б) на підошовній частині;
в) підколіном.
45. Всі пальці рук і ніг мають:
а) великий палець руки має дві фаланги ;
б) однакову кількість фаланг;
в) великий палець руки і ноги мають дві фаланги.

Шкала оцінювання:

(A) – 55-60	10 балів
(B) – 48-54	8 балів
(C) – 41-47	6 балів
(D) – 34-40	4 бали
(E) – 28-33	3 бали
(F _x) – 23-27	2 бали
(F) – 0-22	1 бал

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання на лабораторних заняттях зі скульптури:

Оцінку «відмінно» (A) (90-100) - заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні знання, які застосовує на практиці.

- студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- досконало володіє знаннями і вміннями з композиції та пластики
- дотримується методичної послідовності виконання завдання, під час зображення, підпорядковує деталі великій формі
- правильно передає основні пропорційні співвідношення та форму.
- добре розуміє форму та об'єм предметів та передає її пластичними засобами, відповідно передає характер об'єму, матеріальність,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконане у повному обсязі та на достатньому або високому рівні.
- наявність усіх завдань, винесених на самостійне опрацювання даної теми; завдання виконані самостійно і на високому рівні
- робота оформлена згідно вимог
- при виконанні роботи, крім необхідних складових, виявлено творчий підхід, опрацьована додаткова література.

Оцінку «добре» (B) (82-89) – заслуговує студент, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення.

- студент добре володіє теоретичним матеріалом,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- добре володіє знаннями і вміннями з композиції й пластики.
- студент передає основні пропорційні співвідношення та форму.
- наявність усіх завдань, винесених на самостійне опрацювання даної теми
- робота оформлена згідно вимог, хоча є незначні недоліки щодо методичної послідовності та технічного виконання.

- розуміє форму та об'єм предметів та вправно її передає допускаючи лише незначні порушення, які самостійно виправляє,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконане на достатньому рівні у повному обсязі.

Оцінку «добре» (C) (74-81) – заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення.

- студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
- не впевнено передає основні пропорційні співвідношення, допускає незначні помилки у передачі характеру форми та об'єму,
- знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру.
- виконання завдання має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість
- наявність усіх завдань, винесених на самостійне опрацювання
- реалізація роботи не завжди відповідає завданню
- оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є певні недоліки.
- виконує завдання у відведений час
- домашнє завдання виконано частково та посередньо, або повністю та на посередньому рівні.

Оцінку «задовільно» (D) (64-73) – заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання.

- студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер.
- виконання завдання має формальний характер
- допускається значних порушень в передачі основних пропорційних співвідношень не може виявити закономірності будови форми, не підпорядковує деталі великій формі.
- не всі завдання, винесені на самостійне опрацювання даної теми наявні
- реалізація роботи не завжди відповідає завданню
- оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є суттєві недоліки.
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання,
- домашнє завдання виконане частково та на низькому рівні.

Оцінку «задовільно» (E) (60-63) - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання і вміння.

- студент присутній на занятті,
- виконання завдання має формальний характер
- допускається значних порушень в передачі основних пропорційних співвідношень не може виявити закономірності будови форми, не підпорядковує деталі великій формі.
- оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є суттєві недоліки.
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання,
- домашнє завдання не виконане, або виконане на низькому рівні і частково.

Оцінку «не задовільно» (Fx) (35-59) - заслуговує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання і вміння.

- студент присутній на занятті,
- виконання завдання має формальний характер
- оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є суттєві недоліки.

- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання,

Оцінку «не задовільно» (F) (0-34) – заслуговує студент, який не володіє теоретичними та практичними знаннями і вміннями. Студент має пропуски та недостатню кількість завдань, що винесені на самостійне опрацювання.